

CIMITIRELE MEDIEVALE DE LA BUFTEA – LA CÂRNA/MĂNEȘTI. O INTERPRETARE PE BAZA MONEDELOR DEPUSE ÎN MORMINTE

Alexandru MORINTZ^a, Marian COMAN^b

^a Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România; e-mail: alexmorintz@yahoo.com

^b Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, București, România; Facultatea de Istorie, Universitatea din București, România;
e-mail: marian.coman@istorie.unibuc.ro

Keywords: Wallachia, Middle Ages, Buftea – La Cârna/Mănești site, dating with coins, burial grounds

Abstract: The present paper aims to provide an interpretation of the dynamics of the largest medieval funerary complex known so far in Wallachia (the site of Buftea – La Cârna/Mănești, generically dated between the 14th and 17th centuries), using the coins associated to the burials as a documentary basis. Obviously, such an approach has certain weaknesses, such as the use of a single element of analysis as terminus post quem indicator, the low percentage of burials with coins (less than 7%), etc. However, given the fact that the site was investigated in two distinct stages three decades apart, time bringing great changes in the theory and practice of archaeology, a reference system to report on the various specific aspects of both the earlier and the future research, a system perhaps vulnerable at the moment, but perfectible in time. The purpose of the article is to provide a historical interpretive framework for the archaeological finds from Buftea – La Cârna/Mănești, thus connecting the funerary finds with the socio-economic and political changes that took place in medieval Wallachia, around Bucharest, from the end of the 14th to the beginning of the 17th century.

Cuvinte-cheie: Țara Românească, Evul Mediu, situl Buftea – La Cârna/Mănești, datarea cu monedă, complexe funerare

Rezumat: Lucrarea propune interpretarea dinamicii celui mai mare complex funerar medieval cunoscut în Țara Românească (situl Buftea – La Cârna/Mănești, datat generic între secolele XIV–XVII), folosind ca bază documentară monedele depuse în morminte. Evident, unui asemenea demers îi pot fi găsite numeroase neajunsuri, precum utilizarea unui singur element de analiză, ca indicator terminus post quem, procentajul redus (sub 7%) al mormintelor cu monedă etc. Totuși, având în vedere că situl a cunoscut două etape de investigare distincte, despărțite de circa trei decenii de mari schimbări la nivel teoretic și practic în arheologie, se impune găsirea unui sistem de referință (poate vulnerabil, dar perfectibil) la care să fie raportate atât cercetările anterioare, cât și cele viitoare, direcționate spre diverse aspecte punctuale. Scopul articolului este de a oferi un cadru interpretativ istoric descoperirilor arheologice de la Buftea – La Cârna/Mănești, punând în legătură complexul funerar cu schimbările socio-economice și politice petrecute în Țara Românească medievală, în regiunea din jurul Bucureștiului, de la sfârșitul secolului al XIV-lea și până la începutul celui de-al XVII-lea.

INTRODUCERE

Descoperirea la Buftea – La Cârna/Mănești a celui mai mare complex funerar din Țara Românească medievală, numărând aproximativ 1400 de morminte, a permis inițierea unui amplu proiect de cercetare interdisciplinară, implicând domenii precum arheologia, istoria, numismatica, muzeografia, antropologia și informatica¹. Deși prezentarea și publicarea unor rezultate parțiale a început deja², va fi

nevoie de o perioadă îndelungată înainte ca o imagine de ansamblu, chiar și una schematică, să poată fi conturată. În acest condiții, decizia de a publica un studiu despre dinamica cimitirelor medievale de la Buftea – La Cârna/Mănești poate părea pripită și prematură. Există însă un argument care justifică necesitatea unui asemenea demers sintetic, chiar și într-o fază incipientă a cercetării: nevoia schițării unui cadru interpretativ general la care să se poată raporta ulterior diversele cercetări punctuale. Ubicuitatea interpretării în cercetarea arheologică este un subiect care a stârnit discuții aprinse în ultima jumătate de secol, ducând uneori la adevărate războaie metodologice între adepții arheologiei procesuale, post-procesuale, structuraliste, post-structuraliste, contextuale sau semiotice³. Acceptând că interpretarea istorică este inerent prezentă în orice

¹ În programul de cercetare al Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” este inclus proiectul *Societate și putere în Țara Românească (cca 1400 – cca 1600). Studiu de caz: analiza interdisciplinară și interpretarea integrată a complexelor funerare medievale de la Buftea – La Cârna/Mănești (2024–2030)*, coordonat de către Alexandru Morintz. Colectivul de cercetare include arheologi (Cristian Schuster, Dorin Sârbu, Raluca Kogălniceanu, Radu Văcălie), istorici (Marian Coman), numismați (Eugen Nicolae, Aurel Vilcu, Marius Blaskó), muzeografi (Dan Pîrvulescu), antropologi (Gabriel Vasile, Francesca Știrbu, Alexandra Comșa) și informaticieni (Marc Frîncu). Proiectul integrează rezultatele cercetărilor arheologice desfășurate atât în secolul trecut, cât și în perioada 2020–2021. Vezi *infra*, notele 6, 12, 31.

² În 2023 au fost ținute patru comunicări – *Orașul Buftea în lumina vechilor și noilor cercetări arheologice* (Cristian Schuster, Alexandru Morintz și Raluca Kogălniceanu); *Biserica medievală de la Buftea – La Cârna, Mănești. Cercetări preventive din anul 2021* (Dorin Sârbu, Alexandru Morintz); *Cimitirul medieval de la Buftea – La Cârna,*

Mănești. Analiza preliminară a mormintelor duble (Alexandru Morintz, Gabriel Vasile, Francesca Știrbu, Raluca Kogălniceanu, Radu Văcălie); *Descoperirile monetare din cimitirul medieval de la Buftea – La Cârna, Mănești (campaniile 2020–2021)* (Marius Blaskó, Aurel Vilcu, Eugen Nicolae), vezi *Cronica* din SCIVA 73–74, 2022–2023, p. 290–291. Aspectele antropologice ale celei de-a doua comunicări au fost publicate în Știrbu, Vasile 2023.

³ Hodder, Hutson 2003. Chiar dacă, în curând, se împlinesc 40 de ani de la prima ediție, această lucrare clasică ni se pare în continuare un ghid util în toate aceste dezbateri metodologice și teoretice.